

Klasik Kültürü İçselleştirmiş Bir Bilim İnsanı

Çağımızda yerleşik olan anlayışa göre bilim insanı klasik kültürü özümsemiş aydındır. Mitoloji, felsefe ve tarih onun kişiliğini yapılandıran ana bilgi kaynakları, düşünce sisteminin vazgeçilmez unsurlarıdır. Batıda felsefe ve tarihle uğraşmayan İlyada'yı, Odysseus'u ve mitolojiyi bilmeyen üniversite öğretim üyesine pek rastlanmaz. Bilim insanı ile kültür arasındaki bu olmazsa olmaz bağlantı 20. yüzyıldan itibaren hayranlık uyandırıcı örneklerle somutlaşmıştır. Fizikçiler ile matematikçiler, biyologlar, arkeologlar, biyo-kimyacılar, tıpçılar, hukukçular ve diğer dallarda çalışan bilginler insanı hayrete düşürecek kadar sanat tarihi biliyor, değerlendirmeler yapabiliyorlar, müzikten anlıyorlar, Thomas Mann'ı ezbere biliyorlar, Huxley'le, Russell'la düşünebiliyorlar. Bazıları daha da ileri gidip çalıştıkları dalda, araştırma yapıp eser vermekle yetinmeyip, sanatın birçok dalında değerlendirici ve yorumcu olarak dünya kültür mirasına ürünleriyle katkıda bulunmuşlardır. Kimi matematik, tıp, biyoloji bilgini, müzik yorumcusu, tiyatro, opera ve bale eleştirmeni olarak ayrıca ün sahibi olmuştur. Kısaca bilim insanı, çok yönlü ilgisiyle aynı zamanda bir kültür insanıdır.

Bilge Umar'ı yıllardan beri bu sınıfa giren bir bilim insanı olarak izliyoruz. Umar, ülkemizdeki birkaç örnekten biri, belki de en önde gelenidir. Onun bu yönünü, örnek kültür insanı Postacıoğlu'nun öğrencisi olması ile açıklamak mümkündür. Etkiyi nerede ararsak arayalım Bilge Umar klasik kültür ile yoğrulmuş bir aydın, sıra dışı bir hukuk bilginidir. Umar'ın, tarihsel coğrafya araştırması niteliğindeki kitaplarından oluşmuş şu listesi yeteri kadar ikna edicidir: *İonia* (İstanbul 1979, 2000); *Aiolis* (İstanbul 1980); *Lydia* (İstanbul 1981, 1989); *Phrygia* (İstanbul 1982, 2008); *Troas* (İstanbul 1983); *Mysia* (İstanbul 1984, 2006); *Bithynia* (İstanbul 1987); *Paphlogonia* (İstanbul 1988, 2007); *Psidio* (İstanbul 1989); *Kappadokia* (İzmir 1988); *Karia*

(İstanbul, 1999, 2002); *Lykia* (İstanbul 1999, 2003); *Karadeniz Kappadokia'sı-Pontos* (İstanbul 2000); *Kilikia* (İstanbul 2000). Diğerlerinden bir kısmı: Xenophon "*Yunan Tarihi*", (İstanbul, 1984); Xenophon, "*Yunan Tarihi*", IV. Kitap (İzmir, 1984); Mousaias, "*Hero ile Leandros*" (İstanbul, 1987); "*Yunanlıların ve Anadolu Rumlarının Anlatımıyla İzmir Savaşı*" (İstanbul, 2002, 2004, 2007); Donkas, "*Anadolu ve Rumeli*", 1326-1462 (İstanbul, 2008). Onun tarih üzerine çalışmaları da kültür hazinemizde iz bırakacak katkılar niteliğindedir. Bunlardan birincisi "*Türk Halkının İlk Çağ Tarihi*" dir. Birinci cildi Ege Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu yayınları arasında yer alan özgün eserin (İzmir, 1982), ikinci cildi ile birlikte tamamı birkaç bası yapmıştır (İstanbul, 1991, 1999). İkincisi ise "*Türkiye Halkının Ortaçağ Tarihi*" dir (1998, 2000).

Umar'ın övgüye değer çevirileri vardır. Bunlardan ilki, istatistikî tarih okulunun ünlü simalarından Justin McCarthy'nin, "*Ölüm ve Sürgün*" (İstanbul, 2000, 2004, 2006, 2007) adlı kitabıdır. Diğer iki eser ise Donald M. Nicol'ın, "*Bizansın Son Yüzyılları*" (İstanbul, 1999, 2004). İle Cecile John Cadouş'un "*İlk Çağda İzmir*" (İzmir, 2007) başlıklı eseridir.

Bu listeyi, "*İngiliz Şiirleri Antolojisi*", "*İlk Kurşun*", "*İzmir'de Yunanlıların Son Günleri*" ile devam ettirmek ve edebî eserlere daha bir çoğunu eklemek mümkündür.

Bilge Umar'ın aydın kişiliğinin diğer ve kanaatimce esas cephesini bir hukuk profesörü olarak bilim insanlığı oluşturur. Hukuk bilgini yönü ile Umar, bence tam bir Postacıoğlu öğrencisidir. Bu cümle, Umar'ın eserlerinde ağır basan tefekküre dayalı değerlendirmelere, derine inme titizliğine, sorunlara işaret etme ve ortaya görüş koyarak vaziyet alma alışkanlığına, kısacası bilimsel erke gönderme yapar. Bilge Umar hukuki bilimsel eserini, yıllar boyunca hem hukuk usulü ve icra iflâs hukukunda hem de eski eserler ve kalkınma hukuku gibi yan dallarda titizlikle meydana getirmiştir.

Oluřturulan bilimsel esere, Őimdi her biri usûl ve icra iflâs alanında yetkin bilim insanları olan, hukukumuza büyük katkılarda bulunan Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesindeki öğrencileri de dahildir. Bu güzide akademisyenleri hepimiz tanıyoruz, her iki disiplini modernize etme gayretlerini ilgi ve heyecanla izliyoruz. Profesör Pekcanitez ve arkadaşları fevkalade etkileyici bilim âleminin genç simaları oldukları kadar takdire değer erdemlere sahiptirler.

Profesör Bilge Umar Türk özel hukukunun irtifa kazanmasında kalıcı katkılarda bulunmuş bir kültür ve bilim insanıdır. Dokuz Eylül Hukuk Fakültesinin Umar'a bu Armağanı sunmasını sadece anlamlı bir davranış olarak alkışlamakla kalmamak, aynı zamanda hak eden bir bilim insanına gösterilen soylu bir değerbilirlik şeklinde nitelendirmek gerekir.

Gülören TEKİNALP ve Ünal TEKİNALP